

Dosarul nr. Ira-1481/2022
1-21133591-01-Ira-07102022

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

16 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:
Președinte - Timofti Vladimir
Judecători - Cobzac Elena și Plămădeală Ghenadie

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de către inculpatul Vîrlan Daniel prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2022, în cauza penală privindu-l pe
Vîrlan Daniel xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 08.09.2021 - 05.10.2021;
2. Instanța de apel: 28.10.2021 - 16.05.2022;
3. Instanța de recurs: 07.10.2022-16.11.2022.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 05 octombrie 2021 inculpatul Vîrlan Daniel a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 145 alin. (2), lit. j) Cod penal, cu aplicare prevederilor art. 70 alin. (3¹) Cod penal și art. 364¹ Cod de procedură la 8 (opt) ani 10 (luni) și 20 (douăzeci) zile închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Inculpatul Vîrlan Daniel a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 186 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 70 alin. (3¹) Cod penal și art. 364¹ Cod de procedură penală la 6 (șase) luni închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Conform prevederilor art. 84 Cod penal, prin concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial i s-a stabilit lui Vîrlan Daniel pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 9 (nouă) ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Conform prevederilor art. 85 Cod penal prin concurs de sentințe prin cumulul parțial la pedeapsa dată a alipi parțial pedeapsă neispășită și stabilită prin sentința Judecătoriei Hâncești, sediul Central din 16.07.2021 în temeiul art. 187 alin. (2), lit. b), d), e), f) Cod penal sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani și 6 (șase) luni condiționat pe un termen de probă de 4 (patru) ani și i s-a stabilit lui Vîrlan Daniel pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 11 (unsprezece) ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Acțiunea civilă înaintată de către Beneș Maria, succesorul victimei Gaiț Vladimir s-a admis în principiu, urmând ca asupra cuantumului pretențiilor să se expună instanța civilă de drept comun.

Conform prevederilor art. 229 Cod de procedură penală s-a admis parțial cererea acuzatorului de stat și s-a dispus încasarea din contul lui Vîrlan Daniel în folosul statului 10 000 (zece) mii lei, în rest condamnatul a fost scutit pe plata cheltuielilor judiciare.

1.2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, inculpatul Vîrlan Daniel, la data de 20.07.2021, aproximativ la ora 03:30, urmărind scopul omorului unei persoane, acționând cu intenție directă, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și admitând în mod conștient survenirea acestora, aflându-se la invitația victimei Gaiț Vladimir, în apartamentul xxxxx, în salonul apartamentului, în condițiile în care, între ei a survenit un conflict, Vîrlan Daniel, a luat un cuțit de bucătărie și manifestând deosebită cruzime, i-a aplicat lui Gaiț Vladimir, multiple lovituri în diferite regiuni ale corpului. În aceste condiții, victima autoapărându-se s-a deplasat în holul apartamentului, unde Vîrlan Daniel a continuat aplicarea loviturilor, cauzându-i potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 202103C1117 din 26.08.2021, plăgi înțepat-tăiate penetrate și nepenetrare a gâtului, toracelui, abdomenului cu lezarea vaselor magistrale, cartilajelor laringiene, pulmonilor aortei, ficatului, care au legătură directă cu survenirea decesului cet. Gaiț Vladimir și care se califică ca vătămare corporală gravă.

Tot el, Vîrlan Daniel, în aceleași circumstanțe de timp și de loc, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, acționând cu intenție directă, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și admitând în mod conștient survenirea acestora, a sustras pe ascuns din geanta ce aparține cet. Gaiț Vladimir, care se afla în antreu, un telefon mobil de model „Samsung Galaxy A20”, la prețul de 2 000 lei și mijloace bănești în sumă de 2 000 lei, iar ulterior cu bunurile sustrase a părăsit locul comiterii infracțiunii deplasându-se în direcția Gării feroviare din mun. Chișinău. În rezultatul acțiunilor sale infracționale Vîrlan Daniel i-a cauzat victimei Gaiț Vladimir (succesorul victimei Beneș Maria) un prejudiciu material în sumă totală de 4 000 lei.

2. Sentința menționată a fost atacată, *cu apel* de către acuzatorul de stat, procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Novac Cristina și de către succesorul victimei Beneș Maria.

2.1 Procurorul a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care a încasa de la Vîrlan Daniel în beneficiul statului, cheltuielile judiciare în sumă totală de 44778 lei, pentru efectuarea expertizelor judiciare.

În motivarea cererii de apel procurorul a menționat că:

- instanța de apel urmează să rețină că rapoartele de expertiză judiciară au fost efectuate în cadrul cauzei penale, în care instanța de fond a constatat vinovăția lui Vîrlan Daniel de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2), lit. j) și art. 186 alin. (1) Cod penal, și prin urmare să admită solicitarea procurorului de a

dispune ca inculpatul să recupereze cheltuielile judiciare, nefiind stabilite careva circumstanțe de eliberare parțială a acestuia de la plata cheltuielilor judiciare prevăzute la art. 229 alin. (3) Cod de procedură penală, or, aceste cheltuieli pot fi recuperate de la condamnat, după condamnarea acestuia;

- efectuarea cheltuielilor judiciare într-o cauză penală este provocată de săvârșirea unei infracțiuni, care impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o, ca urmare, cheltuielile judiciare sunt imputabile inculpatului condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind vinovăția sa infracțională, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat. Obligația inculpatului de a suporta cheltuielile judiciare este principală și integrală; întrucât săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, pentru a i se aplica pedeapsa infractorului, obligația de a suporta cheltuielile judiciare îi revine în principal acestuia, chiar dacă partea vătămată și partea civilă au determinat, prin cererile lor, producerea unor cheltuieli; de asemenea, obligația de a suporta cheltuielile judiciare este integrală, incluzând toate cheltuielile necesare pentru pronunțarea unei hotărâri de condamnare de către prima instanță.

2.2 Succesorul victimei Beneș Maria a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care să fie admisă acțiunea civilă.

În motivarea cerințelor sale s-au invocat următoarele aspecte:

- prejudiciul material în legătură cu înmormântarea fratelui Gaiț Vladimir îl estimează în sumă de 89 354 lei (41 354 lei - bonuri anexate), iar restul sumei – masa de pomenire 14 000 lei; 40 zile - 29 000 lei, cheltuieli de transport - 5 000 lei;

- prejudiciul moral îl estimează în sumă de 300 000 lei, fiind determinat de vârsta fratelui Gaiț Vladimir, care activa în calitate de preot și ca om era un exemplu și îndrumător pentru mulți oameni în societate.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2022 au fost admise apelurile, casată sentința parțial și pronunță o nouă hotărâre prin care cerința acuzatorului de stat a fost admisă fiind dispusă încasarea de la inculpat suma de 44778 (patruzeci și patru șapte sute șaptezeci și opt) lei, cu titlu de cheltuieli judiciare.

Acțiunea civilă înaintată de succesorul victimei Beneș Maria a fost admisă parțial și dispusă încasarea de la Vîrlan Daniel în beneficiul Mariei Beneș suma de 89354 (optzeci și nouă mii trei sute cincizeci și patru) lei, cu titlu de prejudiciu material și suma de 200000 (două sute mii) lei, cu titlu de prejudiciu moral. În rest, pretențiile reclamantei au fost respinse ca fiind nefondate.

3.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a constatat că, prin încheierea protocolară din 28 septembrie 2021 instanța de fond a admis declarația inculpatului Vîrlan Daniel și a dispus judecarea cauzei penale în baza probelor administrate la faza de urmărire penală în temeiul art. 364¹ Cod de procedură penală.

Cu referire la învinuirea înaintată inculpatului Vîrlan Daniel, instanța de apel a constatat în baza probelor administrate de acuzatorul de stat că acțiunile

infracționale ale inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor prevăzute de art. art. 145 alin. (2), lit. j), 186 alin. (1) Cod penal, sentința primei instanțe nefiind contestată în această parte, de către părțile la proces.

Cu referire la chestiunea privind cheltuielile de judecată, instanța de apel a reținut că, în cadrul ședinței de judecată, acuzatorul de stat a solicitat încasarea de la inculpatul Vîrlan Daniel a cheltuielilor de judecată în mărime de 44 778 lei.

Instanța de apel a constatat că, în prezenta cauză penală au fost suportate cheltuieli judiciare pentru efectuarea raporturilor de expertiză în sumă totală de 44 778 lei, după cum urmează: raportul de expertiză judiciară nr. 202102C1117 din 26.08.2021 - 10586 lei; raportul de expertiză judiciară nr. 202105O0230 din 26.08.2021 - 26530 lei; raportul de expertiză judiciară nr. 202108M0102 din 19.08.2021 - 3840 lei; raportul de expertiză judiciară nr. 34/12/1-R-3166 din 24.08.2021 - 2520 lei; raportul de expertiză judiciară nr. 202135A0491 din 18.08.2021 - 1078 lei; raportul de expertiză judiciară nr. 202102P2180 din 06.08.2021 -224 lei.

Instanța de apel a atestat că, soluția instanței de fond privind încasarea parțială a cheltuielilor de judecată din contul inculpatului Vîrlan Daniel, pe motivul „dificultăților de ordin material întâmpinate de inculpat, determinate de lipsa unui loc de muncă, a unei ocupații social-utile sau a surselor legale de venit, ce conturează situația materială precară a acestuia”, nu se încadrează în prevederile art. 229 alin. (3) Cod de procedură penală. Or, la materialele cauzei nu au fost administrate careva probe pertinente și concludente care să confirme faptul că plata cheltuielilor judiciare este în măsură rezonabilă de a influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea inculpatului, mai mult ca atât, inculpatul Vîrlan Daniel în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel a confirmat că, nu are careva obligațiuni de întreținere față de nimeni.

Așadar, instanța de apel a constatat că, solicitarea acuzatorului de stat referitor la încasarea din contul inculpatului Vîrlan Daniel a cheltuielilor judiciare în sumă de 44778 lei, pentru efectuarea expertizelor judiciare este întemeiată, or, în conformitate alin. (1) art. 229 Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sânt suportate de condamnat sau sânt trecute în contul statului.

Pe cale de consecință, instanța de apel a dispus ca cheltuielile de judecată în sumă de 44 778 lei, suportate în legătură cu efectuarea expertizelor judiciare să fie încasate de la inculpatul Vîrlan Daniel în beneficiul statului.

În ceea ce privește apelul declarat de succesorul victimei Beneș Maria instanța de apel a reținut că, succesorul victimei Beneș Maria în ședința de judecată a înaintat o acțiune civilă prin care a solicitat încasarea de la inculpatul Vîrlan Daniel a prejudiciului material cauzat prin infracțiune în sumă de 89354 lei, precum și încasarea prejudiciului moral cauzat prin infracțiune, în sumă de 300000 lei, explicând prin faptul că, partea materială constă în compensarea cheltuielilor de înmormântare a fratelui Gaiț Vladimir și anume suma de 41354 lei, iar restul sumei este constituită din cheltuielile pentru mese de pomenire 14000 lei, 40 de zile-29000 lei, cheltuieli transport 5000 lei. Prejudicial moral îl estimează la suma de 300000 lei, aceasta fiind determinată de vârsta fratelui său, Gaiț Vladimir, care activa în

calitate de preot și era ca om un exemplu și îndrumător pentru mulți oameni din societate.

Din materialele probatorii administrate la dosarul penal, instanța de apel a constatat că, reclamantei Beneș Maria, prin acțiunile inculpatului Vîrlan Daniel i s-a cauzat un prejudiciu material și moral.

Din expunerile în acțiunea civilă, reclamanta Beneș Maria a invocat că, prejudiciul material constă în compensarea cheltuielilor de înmormântare a fratelui Gaiț Vladimir și anume suma de 41354 lei, iar restul sumei este constituită din cheltuielile pentru mese de pomenire 14000 lei, 40 de zile - 29000 lei, cheltuieli transport 5000 lei. Prejudicial moral îl estimează la suma de 300000 lei, aceasta fiind determinată de vârsta fratelui său, Gaiț Vladimir, care activa în calitate de preot și era ca om un exemplu și îndrumător pentru mulți oameni din societate.

Instanța de apel a atestat că, la acțiunea civilă, reclamanta Beneș Maria a anexat o serie de bonuri, facturi în sumă de: 20 645 lei, 201 lei, 16 085 lei, 564,24 lei, 630 lei, 605 lei, 8 295 lei, 7 800 lei, 147 lei, 279 lei, 976,18 lei, 314 lei, 880 lei – (f.d. 89-101, vol. II).

În acest sens, instanța de apel a reținut că bonurile anexate la acțiunea civilă relevă caracterul real și efectiv al cheltuielilor invocate de partea civilă, în sumă de 89 354 lei.

Astfel, în condițiile respective, dat fiind faptul că a fost stabilită culpa inculpatului (prin intenție directă) în cauzarea decesului părții vătămate Gaiț Vladimir, care este fratele reclamantei Beneș Maria, instanța de apel a apreciat că este întemeiată și pasibilă de a fi admisă pretenția de ordin material referitor la încasarea de la inculpat a sumei de 89 354 lei, cu titlu de prejudiciu material.

În acest sens, instanța de apel a reținut că, în cadrul cercetării judecătorești s-a stabilit cu certitudine că, partea civilă Beneș Maria a avut de suportat un prejudiciu de natură morală. Estimarea daunei morale suportate de către ultima se probează prin faptul că, ea a avut de suportat prejudicii psihice cauzate ca urmare a decesului fratelui ei Gaiț Vladimir, însă cerințele părții civile în partea încasării prejudiciului moral în sumă de 300 000 lei sunt exagerate.

Cu referire la prejudiciul moral solicitat de către reclamanta Beneș Maria, instanța de apel a reținut că, reclamantei i s-au cauzat suferințe psihice incomensurabile, care au fost provocate de pierderea fratelui, ca urmare a acțiunilor comise de inculpatul Vîrlan Daniel.

Din aceste considerente, instanța de apel a considerat că, stabilirea cuantumului prejudiciului moral în mărime de 200 000 lei va constitui o satisfacție echitabilă, ca urmare a evenimentelor care au produs suferințe psihice reclamantei și care vor fi resimțite pe o perioadă îndelungată.

Instanța de apel a respins pretențiile reclamantei privind încasarea prejudiciului moral în sumă de 300 000 lei, ca fiind excesiv de mari.

4. Decizia instanței de apel este atacată, *cu recurs ordinar*, la data de 27 septembrie 2022, de către inculpatul Vîrlan Daniel care neinvocând careva temeieri prevăzute la art. 427 alin.(1) Cod procedură penală, solicită admiterea recursului,

casarea deciziei, cu remiterea cauzei la rejudecare, invocând că suma prejudiciului încasat de către instanța de apel este exagerat.

5. La recursul ordinar declarat de către inculpatul Vîrlan Daniel în conformitate cu prevederile art. 431 alin.(1) pct.1¹ Cod procedură penală, procurorul a depus referință, care a pledat pentru inadmisibilitatea acestuia invocând că, este declarat peste termen.

6. *Examinând admisibilitatea în principiu a recursului respectiv pe baza materialului din dosar și a motivelor invocate, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, care a solicitat declararea recursului ca inadmisibil, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.*

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Conform art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit art. 231 alin. (3) și (5) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește. Dacă ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare care urmează.

În corespundere cu art. 418 alin. (1), 338 alin. (2)-(4), 340 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel pronunță public dispozitivul hotărârii, fapt despre care se consemnează în procesul-verbal. Hotărârea motivată se pronunță la fel public, în termen de până la 30 de zile. Copia de pe hotărârea motivată se înmânează participanților prezenți la ședința de judecată.

Sub acest aspect și cu referire la recursul declarat de către inculpatul Vîrlan Daniel, se atestă că, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, dispozitivul deciziei a fost pronunțat la 16 mai 2022 (f.d.180 Vol.II), în prezența inculpatului și a avocatului Zero Mihail, aceștia fiind cunoscuți cu soluția adoptată fiind înștiințați despre data pronunțării deciziei integrale pentru 20 iulie 2022, iar recursul ordinar, potrivit ștampilei, a fost depus la oficiul poștal la 23 septembrie 2022, adică peste termenul prevăzut de lege (f.d. 213 vol. II).

Este de menționat că art. 422 Cod de procedură penală nu prevede repunerea în termen a recursului, nici o altă procedură legală de a calcula termenul de recurs decât de la data pronunțării deciziei motivate, iar art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală prescrie expres că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Prin urmare, durata termenului de declarare a recursului este stabilită prin lege. Acest termen nu poate fi prelungit sau scurtat de instanța de judecată. El este absolut, are un caracter imperativ și fatal, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este declarat peste termen.

În atare circumstanțe, odată ce recursul ordinar, este declarat peste termen, acesta urmează a fi declarat inadmisibil.

7. Conform art. art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către inculpatul Vîrlan Daniel, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2022, în cauza penală privindu-l pe *Vîrlan Daniel xxxxx*, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **16 noiembrie 2022**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Cobzac Elena

Plămădeală Ghenadie